

Dier&Recht

JAARVERSLAG 2020

22 juni 2021

Inhoudsopgave

Inleiding	4
Organisatie	5
Statutaire naam, vestigingsplaats en rechtsvorm	5
Statutaire doelstelling	5
Samenwerking met Varkens in Nood	5
Samenstelling bestuur en directie	5
Relevante nevenfuncties bestuursleden	6
Bezoldigings- en vergoedingsbeleid	6
Taak en werkwijze bestuur	6
Wijze benoemen en zittingsduur bestuur	6
Erkenning als ANBI	6
Financieel jaarverslag	7
Doelstellingen: campagnes en voorlichting	7
Fondsenwerving	7
Huisvestings-, kantoor- en personeelskosten	7
Overzicht en samenvatting cijfers 2020	7
Campagnes en projecten	8
KALVEREN	8
Geen overheidssteun voor kalverleed	8
Minister zet zich in tegen lange transporten met kalveren	9
Onwettige huisvesting kalveren moet worden aangevochten via bestuursrechter	9
PAARDEN	10
Campagne tegen pijn en dwang in de paardensport	10
Stop de aangespannen sport	11
Gruwelijke misstanden Zuid-Amerikaans paardenvlees	12
RASHONDEN EN -KATTEN	13
RashondenWijzer en RaskattenWijzer	13
Rechtsbijstand voor hondenbezitters	13
Langlopende campagne tegen epilepsie bij rashonden	14
Artsen waarschuwen: er zijn geen hypoallergene huisdieren	16
Ondanks verbod gaat fokkerij van kortsnuiten door	16
Kortsnuitige honden in reclames	17
Geen stambomen meer voor twaalf kortsnuitige hondenrassen	17
Gezondheidsproblemen van kleine hondjes	17
Dier&Recht strijdt tegen de illegale hondenhandel	18
Stop de Perzen!	18
Leed van designerkatten in beeld in Undercover in Nederland	19
Asiëdieren zoeken huis	19
ALGEMEEN	20
Verbod op de slacht van hoogzwangere dieren	20
Houdverbod voor dierverwaarlozers een stap dichterbij	20
CETA en de Canadese kiloknallers	20
DierenwelzijnsCheck helpt bij het maken van diervriendelijke keuzes in supermarkt en restaurant	21
Petitie voor een hogere vleesprijs	22
Handhavingsverzoeken bij de NVWA	23

Voorlichting via digitale kanalen.....	24
Media-aandacht.....	24
Conclusie	24
Jaarrekening 2020.....	26
Overzicht grondslagen jaarrekening.....	26
Algemene grondslagen van waardering	26
Materiële vaste activa.....	26
Continuïteitsreserve	26
Vorderingen, liquide middelen, schulden en overlopende activa en passiva.....	26
Reserves en fondsen	26
Algemene grondslagen van resultaatbepaling.....	26
Liquide middelen	26
Beleggingsbeleid.....	26
Baten.....	26
Lastenverdeling.....	27
Balans.....	27
Staat van baten & lasten	28
Toelichting op de balans.....	29
Toelichting op Staat van baten & lasten.....	30
Toelichting op Staat van baten & lasten (vervolg).....	31
Algemene lastenverdeling 2020.....	31

Inleiding

Stichting Dier&Recht is in 2006 begonnen met een team van juristen, die zich op vrijwillige basis inzetten om de wet- en regelgeving voor dieren te verbeteren en een striktere controle en handhaving te realiseren. Inmiddels is Dier&Recht uitgegroeid tot een veel bredere dierenbeschermingsorganisatie. De stichting zet zich met name in voor kalveren, paarden, (ras)honden en (ras)katten.

Het team van Dier&Recht bestaat uit een ingenieur dierwetenschappen en een gezelschapsdierenarts. Zij worden ondersteund door medewerkers van Stichting Varkens in Nood en een aantal freelancers en stagiairs.

In 2020 voerde Dier&Recht campagne voor een verbod op diertransporten die langer duren dan acht uur. Kort daarop beloofde landbouwminister Schouten om binnen de EU-landbouwrapraad aan te dringen op een aanpassing van de Europese Transportverordening om diertransporten te begrenzen op maximaal acht uur. Ook gaat een speciale commissie van het Europees Parlement komend jaar onderzoek doen naar de structurele misstanden bij internationale diertransporten. De uitkomsten van dat onderzoek kunnen leiden tot een aanpassing van de Europese regels.

Daarnaast voerde Dier&Recht campagne tegen het gebruik van dwangmiddelen in de paardensport. Veel media pakten het onderwerp op. Door de opkomende maatschappelijke druk heeft de internationale federatie voor de paardensport Fédération Équestre Internationale een aantal wedstrijdregels aangepast. Zo mogen de tasharen van paarden niet meer worden afgeschoren en geldt er een verbod op het gebruik van puntige sporen.

We zijn er het afgelopen jaar goed in geslaagd om het leed van rashonden en -katten onder de aandacht te brengen. Zo was Dier&Recht te gast bij het tv-programma Radar om consumenten te waarschuwen voor het hoge percentage epilepsie onder tollers (nova scotia duck tolling retrievers). En in het programma Undercover in Nederland heeft onze dierenarts uitgelegd wat er zielig en ongezond is aan de bambino sphynx – een kale designerkat met korte pootjes – en waarom je zo'n dier niet moet aanschaffen.

De campagnes van Dier&Recht hebben in 2020 een zichtbare rol gespeeld in het verminderen van leed bij onze kalveren, paarden, rashonden en raskatten.

Het jaarverslag van Dier&Recht bestaat uit:

- een overzicht van het afgelopen jaar, verdeeld in organisatie, financiën en activiteiten;
- het financiële jaarverslag 2020 met begroting 2021.

Organisatie

Statutaire naam, vestigingsplaats en rechtsvorm

Dier&Recht is in het handelsregister van de Kamer van Koophandel ingeschreven onder nummer 41152567 en is statutair gevestigd te Amsterdam. De statutaire naam van de stichting luidt *Stichting Dierenrecht*.

Statutaire doelstelling

De stichting heeft het doel dieren, zowel individueel als gezamenlijk, te beschermen in de ruimste zin van het woord en hun belangen in onze maatschappij (via het recht) te behartigen. Hierbij wordt rekening gehouden met de intrinsieke waarde van het dier en met het welzijn zoals dat door het dier wordt ervaren.

De stichting beoogt verder:

- het verbeteren van de rechtspositie van het dier;
- rechtsontwikkeling en het verbeteren van wetgeving ten gunste van het dier;
- de bestaande rechtsmiddelen ter bescherming van het dier toe te (laten) passen;
- de samenleving bewust te maken van het (ontbreken van) welzijn van dieren en van de negatieve gevolgen voor het milieu (flora en fauna) door de exploitatie van dieren;
- het opkomen voor de belangen van (bewust levende) consumenten (collectief of individueel). Vooral wanneer deze slachtoffer zijn of dreigen te worden van misleidende of onvolledige informatie of van oneerlijke handelspraktijken, met betrekking tot dierenwelzijn, diergezondheid, milieuvervuiling, aantasting van natuur en fairtrade-overeenkomsten. Daarbij wordt gebruik gemaakt van de macht van consumenten.

Samenwerking met Varkens in Nood

Stichting Dier&Recht werkt intensief samen met Varkens in Nood. Die laatste stichting zet zich, net als Dier&Recht, in voor het welzijn van dieren, maar richt zich daarbij uitsluitend op varkens. Beide organisaties hebben veel baat bij de samenwerking.

Samenstelling bestuur en directie

Op 1 januari 2020 heeft voorzitter Hans Baaij afscheid genomen van Dier&Recht. Hij heeft het stokje doorgegeven aan Frederieke Schouten.

Frederieke Schouten werkte als veearts zeven jaar in de intensieve veehouderij. Ze werd daar dagelijks geconfronteerd met structurele misstanden en schrijnend dierenleed. Toen ze inzag dat ze als veearts te weinig kon doen voor de dieren, maakte ze de overstap naar Dier&Recht. Vanaf 1 januari 2020 is ze directeur van dierenrechtenorganisaties Dier&Recht en Varkens in Nood.

Bij het vertrek van Hans Baaij zijn de drie zittende bestuursleden opgevolgd door vier nieuwe bestuursleden. Momenteel is het bestuursmodel in transitie. De statuten worden aangepast en er wordt een nieuw bestuur met een Raad van Toezicht ingesteld. Tot die tijd bestaat het bestuur uit:

Voorzitter: Frederieke Schouten
Secretaris: Eefje Klinkenberg
Penningmeester: Michiel Bezemer
Lid: Olivier Wegloop

Relevante nevenfuncties bestuursleden

Secretaris Eefje Klinkenberg en penningmeester Michiel Bezemer zijn medewerkers van Varkens in Nood. Frederieke Schouten is naast voorzitter van Dier&Recht ook voorzitter van Varkens in Nood en vice-voorzitter van vereniging Caring Vets. Bestuurslid Olivier Wegloop is ondernemer, creative director en medeoprichter van Kipster.

Bezoldigings- en vergoedingsbeleid

De leden van het bestuur ontvangen voor hun werkzaamheden als bestuursleden geen bezoldiging of vergoeding.

Taak en werkwijze bestuur

Het bestuur komt minimaal tweemaal per jaar samen voor de bestuursvergadering. Hierin worden de resultaten van het afgelopen half jaar besproken en geëvalueerd, de campagneplannen voor het nieuwe jaar vastgesteld en de begroting voor het nieuwe jaar opgesteld.

Wijze benoemen en zittingsduur bestuur

Sinds 2015 is de zittingsduur van een bestuurslid beperkt tot maximaal vijf jaar. Conform de reglementen van het CBF is er een einddatum bepaald voor de leden van het zittende bestuur, waarna de voormalige leden of nieuwe kandidaten aangesteld kunnen worden voor een maximale duur van vijf jaar.

Erkenning als ANBI

De stichting is in het bezit van een erkenning van de landelijke Belastingdienst. Door deze ANBI-status (Algemeen Nut Beogende Instelling) vallen giften, schenkingen en nalatenschappen onder een gunstig fiscaal regime (meestal een vrijstelling).

Financieel jaarverslag

De jaarrekening 2020 is te vinden vanaf pagina 26.

Doelstellingen: campagnes en voorlichting

De kosten voor het voeren van campagnes en het geven van voorlichting (inclusief toedeling van personeelskosten bedroegen in 2020 circa € 194.000. Van alle uitgaven ging 80% naar de doelstelling van de stichting.

Verdeling lasten

Algemene lasten worden toegerekend aan campagnebestedingen, fondsenwerving en beheerskosten, op basis van versleutelingspercentages, gebaseerd op het aantal fte's dat op deze gebieden werkzaam was.

De kosten voor papieren mailings die ook informatief van aard zijn worden voor de helft toegerekend aan voorlichting en voor de helft aan fondsenwerving. Alle andere fondsenwervingskosten, bijvoorbeeld de kosten voor het nabellen van donateurs, worden voor 100% toegerekend aan fondsenwerving.

Fondsenwerving

Het aantal donateurs bleef stabiel op 4.300. Het totaal aan donaties uit eigen fondsenwerving steeg van € 193.500 naar € 218.500. In 2020 werden voor het eerst structureel (papieren) mailingen verstuurd. Hiermee werd € 61.500 opgehaald.

We ontvingen bijdragen van in totaal € 11.000 voor een project over de ontwikkeling van normen voor kattensnuiten. Omdat de bijdragen bedoeld zijn voor een project dat in 2021 wordt gestart, zijn deze inkomsten op de balans geplaatst t.b.v. 2021. Tenslotte werd een bedrag van meer dan € 37.000 ontvangen aan ingebrekestellingen en dwangsommen van de NVWA wegens het te laat reageren op onze handhavingsverzoeken.

Huisvestings-, kantoor- en personeelskosten

Dier&Recht maakt gebruik van het kantoor van Varkens in Nood. In mei 2018 hebben de stichtingen hun intrek genomen in een ruimte aan Tilanusstraat 8b, Amsterdam. Kosten voor huisvesting worden sinds 2019 naar rato gedeeld met Varkens in Nood en bedroegen in 2020 € 11.300.

De personeelskosten zijn gestegen, van ca. € 76.000 in 2019 naar € 97.000 in 2020. Eind 2020 had de stichting 2,1 fte in dienst, verdeeld over drie werknemers. Naast een aantal freelancers die een bijdrage hebben geleverd, werd Dier&Recht het afgelopen jaar ook weer ondersteund door medewerkers van Varkens in Nood die juridische, automatiserings-, organisatie- en fondsenwervingswerkzaamheden verrichtten.

Overzicht en samenvatting cijfers 2020

De totale baten in 2020 bedroegen € 257.076, een stijging van 19% ten opzichte van 2019. De totale lasten in 2020 bedroegen € 242.144, een stijging van 15% ten opzichte van 2019. Het positieve resultaat van € 14.933 komt ten bate aan de algemene reserve. Ultimo 2020 komt daarmee het eigen vermogen uit op € 10.959.

Campagnes en projecten

KALVEREN

Geen overheidssteun voor kalverleed

De dierenvriendelijke kalversector vraagt al sinds het begin van de coronacrisis om financiële steun. Vanwege het sluiten van horeca in binnen- en buitenland is de afzetmarkt voor kalfsvlees ingestort.

In april vroegen we onze achterban zich uit te spreken door een [#nietmetmijngeld-kader](#) van Dier&recht om hun profielfoto van Facebook te plaatsen. Daarnaast riepen we de overheid op om [geen noodhulp te verstrekken](#) zolang kalverhouders niet bereid zijn om te verduurzamen. Ondanks druk vanuit de kalversector bleef het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van mening dat de veehouderij, en dus ook de kalverhouderij, bestand moet zijn tegen abnormale omstandigheden. Inkomenssteun aan de kalverhouderij vanwege de coronacrisis is daarom niet aan de orde, aldus het ministerie. Tijdens het Tweede Kamerdebat over de landbouwbegroting op 24 en 25 november bevestigde minister Schouten dit standpunt: er komen geen speciale steunmaatregelen voor kalverhouders.

[Joop](#) publiceerde een uitgebreid opiniestuk van onze jurist Robyn Pees over de steunvraag van de dierenvriendelijke kalversector.

Minister zet zich in tegen lange transporten met kalveren

De Nederlandse kalverhouderij importeert jaarlijks ruim 800.000 kalveren. De jonge dieren zijn uitermate slecht bestand tegen de ontberingen tijdens het transport. Veel kalfjes komen ernstig verzwakt, uitgehongerd en uitgedroogd aan op hun bestemming.

In 2019 riep Dier&Recht landbouwminister Schouten in een [brandbrief](#) op om een einde te maken aan het gesleep met honderdduizenden kalveren over grote afstanden. Dit moet op Europees niveau aangepakt worden, omdat de regels voor het transport met dieren zijn vastgelegd in de Europese Transportverordening (1/2005). Om die reden startten we in juni 2020 een [petitie](#) waarin we de Europese Commissie oproepen om transporten te verbieden die langer duren dan acht uur. We publiceerden daarbij het rapport '[Grenzeloos kalverleed](#)' over zuigelingen op transport.

In augustus beloofde de minister in een brief aan de Tweede Kamer dat ze binnen de EU-landbouwrraad zal aandringen op een aanpassing van de Europese Transportverordening om de maximale transporten voor kalveren te begrenzen op acht uur. Ze wil in ieder geval een importverbod voor de tien procent van de vleeskalveren die naar Nederland worden gehaald uit verre landen als Denemarken, Tsjechië, Ierland en de Baltische Staten.

Op verzoek van Europarlementariër Anja Hazekamp (PvdD) benoemt het Europees Parlement een commissie die het komende jaar via een parlementaire enquête onderzoek gaat doen naar structurele misstanden bij internationale diertransporten. Het is voor het eerst dat dit instrument wordt ingezet voor een onderzoek naar dierenwelzijn. Lidstaten en overheidsinstanties zijn verplicht om mee te werken aan het onderzoek. De uitkomsten van het onderzoek kunnen leiden tot een aanpassing van de Europese regels voor diertransport.

Onwettige huisvesting kalveren moet worden aangevochten via bestuursrechter

In Nederland worden jaarlijks 1,5 miljoen kalveren vetgemest en geslacht. De kalveren worden gehouden in een krap hok met een houten of betonnen roostervloer, zonder stro of andere bodembedekking. Hun hele leven brengen ze door op zo'n vloer. Door het liggen op de harde ondergrond krijgen ze vaak gewrichtsproblemen. De roostervloeren worden bovendien snel glad door mest en urine, waardoor de kalveren makkelijk uitglijden en gewond raken of zelfs kreupel worden. Het is vrijwel onmogelijk om met elkaar te spelen of te dartelen. Ook rondhuppelen in de wei is er niet bij, want de dieren mogen nooit naar buiten.

In 2017 bleek uit [onderzoek](#) van Wageningen University & Research, in opdracht van het ministerie van Landbouw, dat vloeren met rubbermatten veiliger en comfortabeler zijn voor kalveren. Ze krijgen minder gewrichtsaandoeningen, en zijn veel actiever dan op de huidige harde glibbervloeren. Toch heeft minister Schouten in februari 2018 een streep gezet door een – al in 2007 aangekondigde – maatregel die het gebruik van rubbermatten in kalverstallen zou verplichten. Dit terwijl er duidelijk in de wet staat dat vloeren comfortabel moeten zijn en niet de gezondheid of het welzijn van dieren mogen aantasten.

Omdat de wet en het welzijn van kalveren al decennia worden genegeerd, is Dier&Recht in 2019 een civiele procedure begonnen tegen de Nederlandse staat. We hebben dat heel bewust gedaan: de staat is immers verantwoordelijk voor het handhaven van de wet, maar ziet het gebruik van de onwettige vloeren structureel door de vingers. Dat is onrechtmatig. Met deze procedure wilden we de staat dwingen om in actie te komen en te stoppen met gedogen.

In augustus 2020 geeft de civiele rechter in de uitspraak aan niet over de kwestie te mogen oordelen. We dienen de onwettige huisvesting van vleeskalveren eerst aan te vechten via de bestuursrechter. Hoewel vrijwel alle kalverhouders de harde, gladde vloeren gebruiken, zal Dier&Recht een handhavingsverzoek bij de NVWA moeten indienen tegen een willekeurige kalverhouder: als dit wordt afgewezen, kunnen we de kwestie voorleggen aan de bestuursrechter. Oordeelt de bestuursrechter dat deze individuele kalverhouder handelt in strijd met de wet door kalveren te houden op een betonnen of houten roostervloer, dan betekent dit dat de staat moet gaan handhaven op het gebruik van deze vloeren in de kalverhouderij.

PAARDEN

Campagne tegen pijn en dwang in de paardensport

Uit [onderzoek van Dier&Recht](#) blijkt dat paardensport niet zonder leed gepaard gaat. Dwangmiddelen zoals een bit tasten het dierenwelzijn ernstig aan. Het bit is een stang of band in de mond van het paard, met daaraan teugels om sturing te geven. Met een bit rijden is zo genormaliseerd dat pijnsignalen door het gebruik van het dwangmiddel vaak niet worden opgemerkt. Dit terwijl er alternatieven zijn om een paard zonder bit te berijden, waarbij het dier een hoop stress, pijn en verwondingen bespaart blijft.

Omdat het dragen van een bit een onacceptabele aantasting is van het welzijn, pleit Dier&Recht voor een verbod op het gebruik van dit dwangmiddel. Bitloos rijden moet de norm worden. We startten in januari een [petitie tegen dwangmiddelen in de paardensport](#). De petitie is bijna 20.000 keer getekend. Verschillende media berichtten over ons onderzoek, zoals [Het Parool](#), [WNL op Zaterdag](#), [NRC](#), [Vroege Vogels](#) en [Trouw](#).

Hoe dierenactivisten de paardensport onder vuur nemen

Jumping Amsterdam Dierenactivisten richten hun pijlen steeds vaker op de paardensport. Bij Jumping Amsterdam werden 'onoorbare praktijken' met een camera vastgelegd.

✎ Danielle Pinedo 🕒 26 januari 2020 ⌚ Leestijd 4 minuten

Het NRC Handelsblad publiceerde een uitgebreid artikel over onze actie tegen de dieronvriendelijke paardensport.

Stop de aangespannen sport

Uit de campagne tegen dwangmiddelen in de paardensport vloeide in augustus onze actie voort voor een verbod op de aangespannen sport. Geen enkele andere 'paardensport' gebruikt zoveel dwangmiddelen. Paarden worden voor een koetsje gespannen en beoordeeld op hun houding en manier van lopen. Omdat de vereiste houding en manier van lopen heel onnatuurlijk zijn, wordt er veel gebruikgemaakt van pijnlijke dwangmiddelen. Onze [petitie voor een verbod op de aangespannen sport](#) is bijna 19.000 keer ondertekend.

De internationale federatie voor de paardensport Fédération Équestre Internationale heeft door de opkomende maatschappelijke druk een aantal regels aangescherpt. Zo mogen de tastharen van paarden niet meer kort worden afgeschoren en mogen er geen grote puntige sporen meer gebruikt worden. De Koninklijke Nederlandse Hippische Sportfederatie moet deze regels in Nederland overnemen.

Bij de aangespannen sport worden paarden voor een koetsje gespannen en moeten ze op een zeer onnatuurlijke wijze bewegen. Omstreden dwangmiddelen forceren de dieren in pijnlijke houdingen.

Gruwelijke misstanden Zuid-Amerikaans paardenvlees

Dier&Recht roept samen met twaalf dierenbeschermingsorganisaties van over de hele wereld de Europese Commissie op om zo snel mogelijk te stoppen met de import van paardenvlees uit Argentinië. Dit naar aanleiding van een nieuw onderzoeksrapport over misstanden bij de Argentijnse paardenslacht. Het onderzoek werd uitgevoerd door de Franz Weber Foundation in Argentinië, Animal Welfare Foundation in Duitsland en Tierschutzbund Zürich in Zwitserland. De [internationale petitie tegen de import van fout paardenvlees](#) is ruim 110.000 keer ondertekend.

Afgedankte paarden van particulieren, versleten sportpaarden vol verboden medicatie en zelfs gestolen paarden worden onder akelige omstandigheden verwerkt tot paardenvlees voor de Europese markt. De Europese regels voor volksgezondheid en dierenwelzijn worden structureel overtreden en er wordt volop gefraudeerd met de herkomst van de paarden. Binnen Europa is Nederland de grootste importeur van dit horrorvlees.

In juni riep Dier&Recht Nederlandse importeurs en verkopers van paardenvlees op om direct te stoppen met het importeren van paardenvlees uit Zuid-Amerika. Meerdere supermarkten hebben hierop hun leveranciers gevraagd om in de eerste plaats Nederlands of Europees paardenvlees te gebruiken. Slagerij Bert van Dinther uit Oss is naar aanleiding van onze correspondentie helemaal gestopt met de verkoop van paardenvlees.

Europarlementariër Anja Hazekamp (PvdD) heeft schriftelijke vragen gesteld aan de Europese Commissie. Eerder heeft de Commissie, in reactie op herhaaldelijk aangetoonde misstanden, besloten om te stoppen met de import van paardenvlees uit Mexico en Brazilië.

RASHONDEN EN -KATTEN

RashondenWijzer en RaskattenWijzer

In 2011 heeft Dier&Recht de [RashondenWijzer](#) ontwikkeld vanuit bezorgdheid over de gezondheid van rashonden: maar liefst veertig procent van de rashonden lijdt al op jonge leeftijd aan erfelijke aandoeningen. De RashondenWijzer heeft als doel kopers en bezitters van rashonden te informeren over de ernst, behandelbaarheid en het voorkomen van erfelijke aandoeningen bij hondenrassen. De website geeft een uniek overzicht van circa [250 erfelijke aandoeningen](#) bij [109 hondenrassen](#), en bundelt de informatie van meer dan 200 wetenschappelijke rapporten.

Ook raskatten hebben te kampen met relatief veel erfelijke aandoeningen. Naar schatting zijn er 400.000 raskatten in Nederland, waarvan 200.000 met een stamboom. De meeste katten zijn (gelukkig) huis-tuin-en-keukenkatten, die zijn over het algemeen gezond en hebben veel minder erfelijke aandoeningen. Ze hebben vooral geen schadelijke raskenmerken zoals een platte snuit, te veel haar of het ontbreken van een staart, snorharen of vacht.

In navolging van de succesvolle RashondenWijzer werd in september 2017 de [RaskattenWijzer](#) gelanceerd. De website geeft een overzicht van ruim [50 erfelijke aandoeningen](#) die voorkomen bij [23 kattenrassen](#).

Rechtsbijstand voor hondenbezitters

In 2011 begon Dier&Recht met het verlenen van rechtsbijstand aan hondenbezitters die een (ras)hond met een erfelijke aandoening hebben aangeschaft. Wij doen dit zelf, of brengen hondenbezitters in contact met onze advocaat. Niet alleen lijden rashonden ernstig onder erfelijke aandoeningen die verbonden zijn aan het ras, het geeft ook financiële en emotionele schade bij de eigenaren. Met het verlenen van rechtsbijstand aan gedupeerde particulieren willen we fokkers dwingen om verantwoord te fokken en geen potentieel zieke dieren te verkopen. Als ze dit wel doen, dan kan dit leiden tot aanzienlijke schadeclaims. Dit zal (op termijn) zeker een preventieve werking hebben.

Om aansprakelijkheid te ontlopen, hanteren rashondenfokkers steeds vaker *exoneratieclausules* in hun koopcontracten. Hiermee proberen ze aansprakelijkheid voor de gevolgen van hun fokpraktijken te beperken, zoals het moeten vergoeden van (medische) kosten die het gevolg zijn van erfelijke aandoeningen. Dier&Recht bestrijdt dit door te verwijzen naar het dwingende karakter van consumentenrecht. Dit betekent dat een professionele fokker zijn of haar aansprakelijkheid niet vergaand kan beperken. Zelfs wanneer een koper daarvoor tekent, is de bepaling niet geldig, stelt Dier&Recht. Inmiddels zijn verschillende rechters ons gevolgd in die stelling.

Het blijft een strijd met vooruitgang en tegenslagen. Niet altijd wordt er gewonnen, soms wordt er verloren en vaak wordt er geschikt.

In 2020 werd er onder andere rechtsbijstand verleend aan drie eigenaren van shar-peis. De aandoeningen van deze honden lopen uiteen: koortsaanvallen (vermoedelijk door *familiaire shar-pei fever*), huid- en oogaandoeningen, nierfalen en *entropion*. In een van de zaken is er geschikt, een zaak is verloren en de derde zaak wacht nog op een uitspraak (maar eerst moeten er nog getuigen worden gehoord).

In de zaak van een cane corso met *osteochondritis dissecans* is er een schikking getroffen. Een zaak over een labrador met *sfinctermechanisme incompetentie* loopt nog bij de rechter. Ook een zaak over een golden retriever met *ichthyosis* loopt door in 2021.

Langlopende campagne tegen epilepsie bij rashonden

Steeds meer rashonden lijden aan epilepsie als gevolg van inteelt en andere foute fokpraktijken. De rasverenigingen en de Raad van Beheer op Kynologisch Gebied weten ervan, maar weigeren maatregelen te nemen. Dier&Recht voert een langlopende campagne waarin er steeds weer een ander hondenras met epilepsie wordt belicht. Zo oefenen we druk uit op de rashondenwereld om deze ernstige ziekte te bestrijden.

In 2012 won Dier&Recht een rechtszaak tegen een fokker die een Ierse Setter met epilepsie had verkocht. In 2016 voerde Dier&Recht campagne tegen epilepsie bij de [Drentsche Patrijshond](#). In 2019 is er onderzoek gedaan naar epilepsie bij de [Sint Bernard](#). Naar aanleiding van dit rapport stelde PvdA-Kamerlid Moorlag Kamervragen aan minister Schouten. Daarin werd gevraagd of de minister de rasvereniging van sint-bernards wil aanspreken op hun wangedrag, en hij vroeg of de minister bereid is om fokkers die de wet overtreden te beboeten. De minister antwoordde dat de manier waarop de rasvereniging fokt een aanmerkelijk risico op epilepsie geeft, en dat de vereniging het fokbeleid zo dient aan te passen dat in de toekomst er geen dragers of lijders meer gefokt worden.

In januari 2020 publiceerde Dier&Recht een onderzoek naar epilepsie bij de [nova scotia duck tolling retrievers \(tollers\)](#). Er volgden Kamervragen: waarom de wettelijke richtlijnen hiervoor nog niet worden gehandhaafd, en waarom adviezen van specialisten niet worden opgevolgd. Bij het beantwoorden van de Kamervragen werd bevestigd dat fokkers die bewust fokken met dragers van epilepsie de wet overtreden.

Op 28 januari 2020 overhandigde onze dierenarts Kelly Kessen aan leden van de Tweede Kamer het rapport over epilepsie bij de nova scotia duck tolling retriever.

Op 3 februari waren we te gast bij [Radar](#) om consumenten te waarschuwen voor het hoge percentage epilepsie onder tollers. Tijdens de uitzending beloofde de Raad van Beheer halverwege het jaar met duidelijke fokregels te komen voor stamboomhonden. Uiteindelijk bleek de Raad van Beheer er heel 2020 niet toe in staat geweest te zijn. Dier&Recht blijft druk uitoefenen op de organisatie. De [petitie](#) voor maatregelen om epilepsie onder rashonden uit te bannen, is inmiddels bijna 5.000 keer ondertekend.

De Border Collie Club Nederland heeft een [meldpunt](#) opgericht voor epilepsie bij border collies. Met behulp van dit meldpunt worden de foklijnen waarin epilepsie voorkomt, in kaart gebracht. Zo kan er in de toekomst een goed onderbouwd fokadvies worden gegeven met een aanzienlijk lagere kans op erfelijke epilepsie.

Op 3 februari 2020 besteedde Radar aandacht aan ons onderzoek naar epilepsie onder tollers.

Artsen waarschuwen: er zijn geen hypoallergene huisdieren

In januari 2020 publiceerden artsen in samenwerking met onze dierenarts Kelly Kessen een artikel in het toonaangevende [Nederlands Tijdschrift voor Geneeskunde](#) waarin wordt uitgelegd dat hypoallergene huisdieren niet bestaan. Mensen die last hebben van allergie worden aangeraden om zogenaamde hypoallergene dieren niet aan te schaffen. Ook de [welzijnsproblemen](#) voor de dieren zelf komen aan bod in het artikel.

Ondanks verbod gaat fokkerij van kortsnuiten door

Het fokken van honden zonder snuit is voor die dieren een aantasting van hun gezondheid en welzijn, en dus in strijd met de wet. Dier&Recht brengt dit onderwerp al jarenlang onder de aandacht bij fokkers, de overheid en de NVWA – en boekte succes. Sinds maart 2019 mogen er geen honden meer gefokt worden zonder snuit. Minister Schouten heeft strenge [criteria](#) opgesteld voor het fokken van de betreffende hondenrassen. Zo moet de lengte van een hondensnuit minimaal een derde van de kop zijn. De NVWA en de Landelijke Inspectiedienst Dierenbescherming hebben hiermee duidelijke handvatten om het fokken van kortsnuitige honden aan te pakken.

Ondanks het verbod bleek in januari 2020 uit een rondgang van RTL Nieuws en Dier&Recht dat honden met korte snuiten [nog steeds volop worden gefokt](#). Wij informeerden de NVWA, en de PvdD stelde Kamervragen. De minister beloofde hierop meer controles en uitbreiding van de capaciteit van de NVWA.

De Rijksoverheid maakte [voorlichtingsfilmpjes](#) om mensen te ontmoedigen een hond met een korte snuit (of een bambino sphynx) te kopen.

Kortsnuitige honden in reclames

Het gebruik van kortsnuitige honden in reclames draagt bij aan de populariteit van deze rassen. Sinds maart 2018 spreekt Dier&Recht bedrijven hierop aan: meer dan honderddertig bedrijven zijn sindsdien gestopt met het vertonen van zieke rashonden in reclames. In 2020 waren dit onder andere [Škoda](#), [Hunkemöller](#), [Royal Canin](#), [Bosch](#) en [IKEA](#). IKEA heeft zelfs aangegeven om dit beleid in 2021 op internationaal niveau door te voeren. Dat is fantastisch nieuws, want alleen al van de bekende IKEA-catalogus worden jaarlijks meer dan 200 miljoen exemplaren verspreidt. Bij Bosch en Mattel staat het onderwerp eveneens op de internationale agenda.

Geen stambomen meer voor twaalf kortsnuitige hondenrassen

Twaalf kortsnuitige hondenrassen krijgen sinds 18 mei geen stamboom meer van de Raad van Beheer. Dit is een direct gevolg van de voortdurende druk van Dier&Recht op het naleven van de wettelijke richtlijnen, en de daaruit voortvloeiende druk van de overheid op de Raad van Beheer.

Honden zonder stamboom mogen niet deelnemen aan hondenshows. Dat maakt het voor fokkers bijzonder onaantrekkelijk om nog te fokken met deze honden. De Raad van Beheer gaat de stambomen voor raszuivere honden met een te korte snuit vervangen door afstammingsbewijzen. Met de registratie van deze afstammingsbewijzen is het voor de overheid eenvoudig vast te stellen welke fokkers zich niet aan de wet houden.

Het nieuws werd door veel media opgepikt, waaronder [RTL Nieuws](#), [Radar](#), [Hart van Nederland](#), [Margriet](#) en [De Telegraaf](#).

Gezondheidsproblemen van kleine hondjes

In februari 2020 bracht Dier&Recht de ernstige gezondheidsproblemen van miniatuurhondjes onder de aandacht. Het steeds kleiner fokken van honden leidt tot aandoeningen als *chiari malformatie* en *syringomyelie*. Honden die daaraan lijden, hebben voortdurend hoofdpijn omdat hun hersenen te groot zijn voor hun kleine schedels. We schreven hierover het rapport '[Miniatuurhondjes: De kleinste honden hebben de grootste problemen](#)'.

Het is belangrijk dat eigenaren van miniatuurhondjes naar de dierenarts gaan om hun hond te laten onderzoeken. We hebben de belangrijkste klachten van deze ziektes samengevat in een [folder](#), zodat eigenaren de symptomen sneller kunnen herkennen bij hun hondje.

Dierenartsenorganisatie Caring Vets [sprak zich naar aanleiding van onze campagne uit](#) tegen het fokken van miniatuurhondjes. Heel klein gefokte honden ervaren volgens de dierenartsen grote nadelen.

De problemen van de miniatuurhondjes werden belicht door [Vroege Vogels](#), [RTL Nieuws](#), [Radar](#), [NPO Radio 1](#), [Hart van Nederland](#) en [De Telegraaf](#).

Dier&Recht strijdt tegen de illegale hondenhandel

Dier&Recht is sinds 2019 partner van [Fairdog](#), een samenwerkingsproject van onder anderen dierenartsen, fokkers, wetenschappers en dierenbeschermers. Het project streeft naar een goed aanbod van gezonde en sociale honden in Nederland, en gaat de strijd aan met de illegale hondenhandel.

Sinds mei 2020 is Dier&Recht in gesprek met Marktplaats over het aanbod van illegaal gefokte dieren op het verkoopplatform. Marktplaats heeft het advertentiebeleid nog niet aangepast. Begin volgend jaar staan er nieuwe gesprekken gepland.

In Nederland mogen kortsnuitige honden niet meer worden gefokt, maar nu worden ze massaal ingevoerd uit het buitenland. D66, PvdD, PVV, VVD en SGP spraken in het dierenwelzijnsdebat op 29 september hun zorgen uit over de illegale hondenhandel. Minister Schouten is hierop in gesprek gegaan met Marktplaats over het verbeteren van de registratie en de controle op de handel in dieren.

Stop de Perzen!

De snuit van de Perzische kat is in de loop der jaren steeds korter geworden. Het dier heeft daar enorm onder te lijden. Om het fokken van kortsnuitige katten te stoppen, moeten criteria voor de afmeting van de schedel worden opgesteld, zoals dat [ook bij honden](#) is gebeurd. Inspecteurs van de NVWA kunnen dan makkelijker de wet handhaven. Dier&Recht riep minister Schouten in 2019 met een [petitie](#) op met foknormen te komen.

In de zomer van 2020 benaderden we elf raskattenverenigingen met het verzoek om het fokken van langere snuiten bij kortsnuitige kattenrassen te stimuleren. Eén van de verenigingen, de Nederlandse Raskatten Vereniging (NRKV), ondernam stappen naar aanleiding van ons verzoek. Op de kattenshows van deze vereniging zijn perzen voorlopig verboden. Daarnaast worden er geen nieuwe fokkers van perzen en exotics toegelaten bij de vereniging.

Leed van designerkatten in beeld in Undercover in Nederland

Op 22 november werd het leed van de bambino sphynx – een kale designerkat met korte pootjes – nog eens extra in beeld gebracht door Alberto Stegeman in het programma [Undercover in Nederland](#). Onze dierenarts Kelly Kessen legde uit wat er zielig en ongezond is aan deze katten en waarom je zo'n dier niet moet aanschaffen.

Dierenarts Kelly Kessen in gesprek met Alberto Stegeman over het illegaal fokken van bambino sphynxen.

Asiëdieren zoeken huis

In de dierenasielen zitten heel veel leuke honden en katten. Om mensen te stimuleren eerst in het asiel te kijken voordat ze een pup of kitten aanschaffen bij een fokker, zetten we maandelijks twee asiëdieren in het zonnetje. En met succes! Bijna alle [honden](#) en [katten](#) die we onder de aandacht hebben gebracht, zijn geadopteerd. Alleen hond [Lucca](#) wacht nog op een nieuw thuis.

ALGEMEEN

Verbod op de slacht van hoogzwangere dieren

Eind 2018 bracht [RTL Nieuws](#) naar buiten dat er in slachthuizen regelmatig hoogzwangere dieren worden geslacht. De maatschappij reageerde geschokt. Dier&Recht startte een [petitie](#) die in korte tijd ruim 30.000 keer werd getekend. Het effect van alle commotie: minister Schouten beloofde de wet aan te passen. In maart 2020 lag het [wetsvoorstel](#) klaar. Minister Schouten heeft een [onderzoek](#) ingesteld naar praktisch toepasbare parameters waarmee een slachthuis de exacte drachtlengte met zekerheid vast kan stellen.

Houdverbod voor dierverwaarlozers een stap dichterbij

In Nederland worden op honderden veehouderijen jaarlijks duizenden dieren structureel mishandeld en verwaarloosd. Sinds 2019 strijdt Dier&Recht voor een [houdverbod voor deze zogenoemde 'risicobedrijven'](#). In december 2020 is een wetsvoorstel goedgekeurd door de ministerraad waarmee langdurige dierverwaarlozers een zelfstandig houdverbod van tien jaar kan worden opgelegd. Een betere wettelijke bescherming van dieren is hierdoor weer een stap dichterbij.

In het wetsvoorstel 'Aanpak dierenmishandeling en dierverwaarlozing' staat geschreven dat een rechter een verbod op het houden van dieren niet alleen als voorwaardelijke straf, maar ook als zelfstandige maatregel kan opleggen. Dit betekent dat het houdverbod straks in meer gevallen kan worden opgelegd en per direct kan ingaan. Zo wordt voorkomen dat de veroordeelde in afwachting van het hoger beroep, de mishandeling of verwaarlozing nog jaren kan voortzetten.

Het wetsvoorstel ligt bij de Raad van State, die kijkt of het uitvoerbaar is en niet in strijd is met de grondwet. Vervolgens wordt over het voorstel in de Tweede Kamer en daarna in de Eerste Kamer gedebatteerd en gestemd. De wet gaat in als het wetsvoorstel in beide Kamers is aangenomen.

CETA en de Canadese kiloknallers

Door het vrijhandelsverdrag CETA dreigt goedkoop en dierenvriendelijk vlees van Canada naar Nederland te komen. Dier&Recht heeft samen met Milieudefensie en andere organisaties [campagne gevoerd](#) om politieke partijen te overtuigen tegen CETA te stemmen.

De PvdD stelde Kamervragen over de lagere dierenwelzijnsstandaarden in Canada. Uit antwoorden van Sigrid Kaag, minister van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking, blijkt dat het zeer beperkt mogelijk is om importeisen te stellen op grond van dierenwelzijn. Dit komt onder andere doordat in Canada een groot aantal dierenwelzijnseisen wordt vastgesteld op regionaal niveau.

De Tweede Kamer heeft ingestemd met het wetsvoorstel over het verdrag. De Eerste Kamer moet nog stemmen.

DierenwelzijnsCheck helpt bij het maken van diervriendelijke keuzes in supermarkt en restaurant

In juli 2019 lanceerde Dier&Recht in samenwerking met Varkens in Nood de [DierenwelzijnsCheck](#): een website die consumenten helpt om diervriendelijke keuzes te maken. Op de site staan meer dan [tweehonderd producten](#) (vlees, vis, zuivel, eieren, vleesvervangers) en hun effect op dierenwelzijn.

In maart 2020 is de website uitgebreid met de [KlimaatCheck](#). Van de tweehonderd producten op de lijst is de klimaatimpact bepaald aan de hand van de [levenscyclusanalyse](#). Van alle voedingscategorieën draagt vlees het meest bij aan klimaatverandering. Door de huidige klimaatcrisis is een klimaatvriendelijk dieet belangrijker dan ooit. Dier&Recht helpt consumenten en restaurants graag bij het maken van bewuste keuzes. De KlimaatCheck was voor veel media ([de Volkskrant](#), [RTL Nieuws](#), [Joop](#), [Vroege Vogels](#), [LINDA.](#), [Metro](#), [Kassa](#), [Radar](#), [AD](#), [Hart van Nederland](#)) interessant om over te schrijven.

Aan de hand van de dierenwelzijns- en klimaatscores worden niet alleen de producten beoordeeld, maar ook menukaarten van restaurants. In eerste instantie zijn restaurants in Amsterdam, Utrecht, Rotterdam en Groningen opgenomen in de [Horecawijzer](#), met de bedoeling dit uit te breiden met meer plaatsen in Nederland. Iedere keer dat er een stad werd toegevoegd aan de Horecawijzer, schreven lokale media erover. Zo schreef [RTV Noord](#) over de diervriendelijkheid van restaurants in Groningen; [Rijnmond](#) en [De Havenloods](#) over die in Rotterdam; het [AD](#) over die in Utrecht.

Met de DierenwelzijnsCheck beoordeelde Dier&Recht het assortiment van supermarkten, maaltijdboxen, en menukaarten van specifieke restaurants op dierenwelzijn. Zo werd de diervriendelijkheid van 36 [Amsterdamse hamburgerzaken](#) onderzocht. Twee derde scoorde een onvoldoende. De meeste burgers worden gemaakt van afgedankte melkkoeien. Daarnaast staat er veel 'luke' rundvlees op de menukaarten, zoals Wagyu en Black Angus. Ondanks hun luke reputatie zijn deze burgers erg dierenvriendelijk. In het [NRC](#) verscheen een uitgebreid artikel over onze beoordeling van onder andere de Wagyuburgers.

Ook beoordeelde Dier&Recht de [menukaarten van de nieuwe sterrenrestaurants in Nederland](#). Van de acht restaurants met een nieuwe Michelinster scoorde 75 procent een onvoldoende op dierenwelzijn. Het [AD](#), [NRC](#) en [Joop](#) schreven artikelen over onze beoordeling.

Foie gras en op gruwelijke wijze geslachte varkens: een Michelinster zegt niets over dierenwelzijn

Wat eten we? Een Michelinster betekent niet opeens dat het qua dierenwelzijn en milieu op orde is bij restaurants.

De kop boven het artikel over onze beoordeling van de nieuwe sterrenrestaurants in het NRC Handelsblad van 25 januari 2020.

Met Pasen beoordeelde de DierenwelzijnsCheck het aanbod van [eieren in de supermarkt](#) op dierenwelzijn. Scharreleieren met 1 ster van het Beter Leven keurmerk scoren een onvoldoende. Eieren met 2 sterren scoren net een voldoende. Biologisch, Rondeel en Kipster met 3 sterren krijgen van de DierenwelzijnsCheck een 7 voor dierenwelzijn.

Daarnaast werden [maaltijdboxen](#) op dierenwelzijn beoordeeld. Doordat horeca gesloten was vanwege het coronavirus werden maaltijdboxen snel populairder. Hello Fresh, Marley Spoon en de Allerhande box scoren het minst goed op dierenwelzijn. Beter scoren de boxen van Support Your Locals, Ekomenu en de Krat. Het meest diervriendelijk zijn de plantaardige maaltijdboxen van The Karma Box, Vegan Masters en Vegan Box.

De DierenwelzijnsCheck beoordeelde ook het [BBQ-assortiment van supermarkten](#) op dierenwelzijn. Twee derde van de veertien supermarktketens scoorde een onvoldoende, hun aanbod bestond overwegend uit (varkens)vlees. Ondanks de belofte om vanaf 2015 enkel nog varkensvlees met Beter Leven keurmerk 1 ster of hoger te verkopen, hebben negen supermarkten nog varkensvlees zonder keurmerk in het BBQ-assortiment. Onder andere [Margriet](#), [Radar](#), [NPO Radio 1](#), [Metro](#), [Vroege Vogels](#) en [Hart van Nederland](#) besteedden aandacht aan onze beoordeling.

Tot slot beoordeelde de DierenwelzijnsCheck de [kerstmenu's van bijna honderd restaurants](#). Restaurants met een dierenonvriendelijke kaart hebben we benaderd om deze aan te passen.

Petitie voor een hogere vleesprijs

Net als in 2019 waren we in 2020 aangesloten bij de [True Animal Protein Coalitie \(TAPP Coalitie\)](#). Een brede coalitie van boeren, wetenschappers, bedrijven en organisaties die de consumptie en productie van eiwitten duurzamer willen maken in Nederland en in Europa, door het invoeren van een hogere vleesprijs inclusief maatschappelijke kosten. Uit onderzoek is gebleken dat de consumptie van vlees afneemt wanneer de kosten van klimaatverandering, milieuschade, dierenleed, volksgezondheid en het risico op zoonosen, in de prijs worden inbegrepen.

Dier&Recht strijdt al jaren voor een daling van de vleesconsumptie en dat kunnen we met de TAPP Coalitie bereiken. De hogere vleesprijs maakt het mogelijk om groente en fruit goedkoper te maken, dierenwelzijn te verbeteren en te investeren in duurzame landbouw. Uit peilingen blijkt dat het plan wordt ondersteund door [63 procent van de bevolking](#).

We vroegen onze achterban om de [petitie voor een hogere vleesprijs](#) te ondertekenen. Deze is tot nu toe 50.000 keer ondertekend.

In mei heeft minister Hoekstra van Financiën het voorstel van de TAPP Coalitie naar de Tweede Kamer gestuurd. Kamerleden van de ChristenUnie, SGP, D66, PvdA, GroenLinks, PvdD en DENK spraken hun steun uit voor het voorstel. Minister Schouten is een onderzoek gestart naar een verbruiksbelasting op vlees en heeft verschillende organisaties gevraagd om hierover mee te denken.

Handhavingsverzoeken bij de NVWA

Met grote regelmaat meldt Dier&Recht bij de NVWA misstanden en overtredingen op veehouderijbedrijven en bij honden- en kattenfokkers. Via een zogenaamd 'handhavingsverzoek' vragen we de overheidsinstantie om in actie te komen. De NVWA kan een bedrijf of fokker – al dan niet onaangekondigd – bezoeken, controleren en indien nodig berispen of beboeten. Dier&Recht zit de NVWA op de huid over het naleven van de wet, want zolang het overtrede ervan geen directe consequenties heeft, ontbreekt het veel diereneigenaren aan motivatie om zich eraan te houden.

Indien de NVWA niet in actie komt, maakt Dier&Recht vrijwel altijd bezwaar tegen deze weigering. Wordt het bezwaar afgewezen, dan is er vaak beroep mogelijk bij het College van Beroep voor het Bedrijfsleven (CBB). Doel van deze vaak lange en ingewikkelde procedures is niet alleen handhaving door de NVWA afdwingen, maar ook het creëren van jurisprudentie die meer duidelijkheid geeft over de rechtspositie van dieren.

Naar aanleiding van een van onze handhavingsverzoeken uit 2019 is er begin 2020 door de NVWA bij een fokker van Engelse bulldogs een overtreding van de wet vastgesteld. De fokker moest hierdoor direct stoppen met het fokken van de kortsnuitige honden. Daarnaast deelde de NVWA waarschuwingen uit aan vijf andere fokkers van kortsnuitige honden. Naar aanleiding van een artikel in [Trouw](#) schreven veel media over het nieuws: [RTL Nieuws](#), [Radar](#), [Nu.nl](#), [LINDA.](#), [AD](#), [Kassa](#), [De Telegraaf](#).

In 2020 heeft Dier&Recht in totaal acht handhavingsverzoeken neergelegd bij de NVWA:

- twee m.b.t. kalverhouders
- twee m.b.t. maneges
- een m.b.t. een fokker van Engelse bulldogs
- drie m.b.t. fokkers van designerkatten

Sinds de uitbraak van het coronavirus is geen van onze handhavingsverzoeken tegen illegale fokkers in behandeling genomen door de NVWA. De toezichthoudende organisatie claimt niet veilig te

kunnen controleren. Dit betekent dat malafide fokkers in 2020 ongehinderd illegale honden en katten konden fokken.

Dier&Recht bracht de weigering van de NVWA naar buiten. Het nieuws kreeg veel aandacht in de media en er zijn Kamervragen over gesteld. Wij blijven druk uitoefenen om de NVWA te laten optreden tegen het doorfokken van honden en katten. Alle media-aandacht over het onderwerp helpt hierbij ([Nederlands Dagblad](#), [Radar](#), [Hart van Nederland](#), [NRC](#), [Zembla](#), [Vroege Vogels](#)).

De handhavingsverzoeken zijn vooralsnog uitgesteld tot juni 2021.

Voorlichting via digitale kanalen

Op de website van Dier&Recht kwamen in 2020 886.694 bezoekers. De regelmatig verstuurde digitale nieuwsbrief kende in 2020 bijna 60.000 abonnees. Het vaste bestand aan lezers vormt een belangrijk deel van de achterban van Dier&Recht: zij zijn zeer geïnteresseerd in de activiteiten en steunen de campagnes geregeld met een donatie.

Naast de digitale nieuwsbrief vormen ook de social media een belangrijk onderdeel van het dagelijks werk. Er wordt een hechte achterban gecreëerd die steeds bewustere keuzes maakt door onze voorlichting over dierenwelzijnsonderwerpen, en ook steeds vaker bereid is te doneren. Op Facebook bedraagt het aantal volgers al enige tijd ruim 84.000 (verdeeld over accounts van [Dier&Recht](#), [RashondenWijzer](#) en [RaskattenWijzer](#)). Het is bij uitstek het grootste socialmediakanaal qua aantal volgers. Ruim 11.000 mensen volgen Dier&Recht via andere socialmediakanalen:

- 4.209 Instagramvolgers
- 5.400 Twitervolgers
- 289 YouTubevolgers
- 1.346 LinkedInvolgers

Media-aandacht

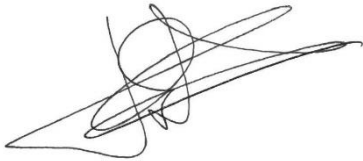
- Onze campagnes haalden vier keer de (landelijke) televisie en zes keer de (landelijke) radio.
- In vakbladen, dagbladen en online media werden meer dan 200 artikelen gepubliceerd over onze campagnes.

Conclusie

Zeker gezien de omvang en de beperkte financiële middelen, is het grote aantal activiteiten van Dier&Recht noemenswaardig. De organisatie heeft zich inmiddels tot een 'grote speler' ontwikkeld in de dierenbeschermingswereld, in het bijzonder op het gebied van kalveren, paarden, (ras)honden en (ras)katten.

Ook in 2020 werden successen geboekt en kwam Dier&Recht veelvuldig in de publiciteit met misstanden die eerder onopgemerkt bleven. Door haar inhoudelijke kennis en degelijke reputatie is de stichting niet alleen een volwaardig gesprekspartner, maar ook een (gewaardeerde) luis in de pels van politiek, wetenschap, media en bedrijfsleven. Dier&Recht vormt een onmisbaar onderdeel van de dierenbescherming in Nederland.

Namens de directie van Dier&Recht,

A handwritten signature in black ink, consisting of several overlapping loops and a long horizontal stroke extending to the right.

Frederieke Schouten
Amsterdam, 22 juni 2021

Jaarrekening 2020

Overzicht grondslagen jaarrekening

Algemene grondslagen van waardering

Voor zover niet anders vermeld, worden activa en passiva opgenomen tegen de geamortiseerde kostprijs.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs verminderd met de op basis van de geschatte levensduur bepaalde afschrijvingen, met inachtneming van een eventuele restwaarde. De afschrijvingen bedragen een percentage van deze verkrijgingsprijs.

Continuïteitsreserve

De continuïteitsreserve bestaat uit het eindsaldo van 2019 plus het resultaat over 2020.

Vorderingen, liquide middelen, schulden en overlopende activa en passiva

De vorderingen, liquide middelen, schulden en overlopende activa en passiva zijn opgenomen tegen geamortiseerde kostprijs; waardering geschiedt onder aftrek van een voorziening wegens oninbaarheid, gebaseerd op een individuele beoordeling van de vorderingen.

Reserves en fondsen

Reserves betreffen gelden ter vrije besteding van de stichting; door het bestuur kunnen 'bestemmingsreserves' worden aangehouden ter aanwending van een specifiek doel.

Wanneer door derden aan een deel van de middelen een specifieke besteding is gegeven, wordt dit deel aangemerkt als 'bestemmingsfonds'. Fondsen onderscheiden zich dus in die zin van reserves, dat niet het bestuur, maar een derde een bestemming aan de middelen heeft gegeven.

Algemene grondslagen van resultaatbepaling

Het resultaat is bepaald als het verschil tussen de baten en alle hiermee verbonden kosten en andere aan het verslagjaar toe te rekenen lasten, met inachtneming van de hiervoor vermelde waarderingsgrondslagen.

Liquide middelen

Alle liquide middelen zijn direct opeisbaar. Het betalingsverkeer wordt geregeld via de Triodos betaalrekening.

Beleggingsbeleid

De eventueel tijdelijk overtoollige liquide middelen worden risicoloos aangehouden op bankrekeningen bij een betrouwbare en verantwoorde bank (Triodos). Er wordt niet belegd.

Baten

De baten zijn gevormd door alle aan het verslagjaar toe te rekenen opbrengsten. Nalatenschappen worden opgenomen in het verslagjaar waarin de omvang van de nalatenschap betrouwbaar kan

worden vastgesteld, derhalve indien de betaling is aangekondigd. Voorschotten worden verantwoord in het boekjaar waarin zij worden ontvangen. Giften in natura worden gewaardeerd tegen de reële waarde.

Lastenverdeling

In 2020 waren er drie medewerkers met een totaal van 2,1 fte. Deze fte's zijn percentueel verdeeld over de verschillende lasten. Alle overige kosten (bv. kantoor- en algemene kosten), dus uitgezonderd publiciteit en communicatie en aankopen en uitbesteed werk, worden toebedeeld a.d.h.v. de werkzaamheden van vrijwilligers en medewerkers van Varkens in Nood.

Onder aankopen en uitbesteed werk worden alle aanschaffingen en uitbestedingen verstaan direct gericht op voorlichting en campagnewerkzaamheden.

De kosten voor papieren mailings worden voor de helft toegerekend aan voorlichting en voor de helft aan fondsenwerving. Alle andere fondsenwervingskosten, bijvoorbeeld de kosten voor het nabellen van donateurs, worden voor 100% toegerekend aan fondsenwerving.

Balans

ACTIVA

	31-12-2020	31-12-2019
Vaste activa		
<i>Materiële vaste activa</i>	-	-
Vlottende activa		
<i>Voorraden</i>	-	-
<i>Vorderingen/overlopende activa</i>	704	751
<i>Liquide middelen</i>	50.400	8.658
	<u>51.104</u>	<u>9.409</u>
Totaal	51.104	9.409

PASSIVA

	31-12-2020	31-12-2019
Reserves en fondsen		
<i>Continuïteitsreserve</i>	10.956	3.977
<i>Bestemmingsfonds</i>	11.000	-
<i>Kortlopende schulden</i>	<u>29.148</u>	<u>13.386</u>
Totaal	51.104	9.409

Staat van baten & lasten

BATEN

	Begroting 2021	Realisatie 2020	Begroting 2020	Realisatie 2019
Baten uit eigen fondsenwerving	273.500	218.521	260.000	193.478
Subsidies derden	15.000	-	10.000	13.100
Overige baten	11.500	38.556	5.500	10.066
Totaal baten	300.000	257.076	275.500	216.644

LASTEN

Doelstellingen

Voorlichting	54.326	42.500	51.099	42.509
Campagnes	190.292	151.646	156.012	121.556
	244.618	194.146	207.111	164.065
<i>als % van totaal baten</i>	82%	76%	75%	76%
<i>als % van totaal lasten</i>	82%	80%	79%	78%

Wervingskosten

Kosten eigen fondsenwerving	47.611	43.852	50.394	43.239
	47.611	43.852	50.394	43.239
<i>als % van totaal geworven baten</i>	17%	20%	19%	22%
<i>als % van totaal lasten</i>	16%	18%	19%	21%

Beheer en administratie

Kosten beheer en administratie	4.721	4.145	4.067	3.588
<i>als % van totaal lasten</i>	2%	2%	2%	2%

Totaal lasten	296.950	242.144	261.572	210.892
----------------------	----------------	----------------	----------------	----------------

Resultaat	3.050	14.933	13.928	5.753
------------------	--------------	---------------	---------------	--------------

Toevoeging/onttrekking aan:

Continuïteitsreserve	3.050	14.933	13.928	5.753
Bestemmingsfonds				

Toelichting op de balans

ACTIVA

	31-12-2020	31-12-2019
Materiële vaste activa		
Vlottende activa		
<i>Voorraad</i>		
<i>Vorderingen/overlopende activa</i>		
Debiteuren	384	-
Te ontvangen BTW	320	401
Overige te ontvangen bedragen	-	350
	704	751
Liquide middelen		
<i>Kas</i>	-	61
<i>Betaalrekening 1</i>	1.826	6.397
<i>Betaalrekening 2</i>	48.575	2.199
	50.400	8.658
Totaal activa	51.104	9.409

PASSIVA

	31-12-2020	31-12-2019
Continuïteitsreserve		
Beginsaldo	3.977-	9.729-
Resultaatverdeling	14.933	5.753
Eindsaldo continuïteitsreserve	10.956	3.977-
Bestemmingsfondsen	11.000	
Kortlopende schulden & overlopende passiva		
<i>Loonbelastingen en premies sociale lasten</i>	2.683	1.744
<i>Crediteuren</i>	12.234	2.252
<i>Netto lonen</i>	199	56
<i>Vakantiegeld</i>	4.506	2.891
<i>Te betalen BTW</i>	-	-
<i>Gedeelde kosten met ViN - te betalen</i>	9.527	6.443
	29.148	13.386
Totaal passiva	51.104	9.409

Toelichting op Staat van baten & lasten

BATEN

	Begroting 2021	Realisatie 2020	Begroting 2020	Realisatie 2019
Baten uit eigen fondsenwerving				
Periodieke donaties	146.000	99.553	110.000	70.414
Eenmalige donaties	60.000	57.522	80.000	79.406
Donateursmailingen	67.500	61.446	50.000	14.830
Legaten, erfenissen	-	-	20.000	28.829
	273.500	218.521	260.000	193.478
Bijdragen derden	15.000	-	10.000	13.100
Overige baten				
Rente-inkomsten	-	-	-	-
Juridische bijstand	1.000	588	500	624
Incidentele baten/lasten	10.500	37.968	5.000	9.442
	11.500	38.556	5.500	10.066
Totaal baten	300.000	257.076	275.500	216.644

LASTEN

	Begroting 2021	Realisatie 2020	Begroting 2020	Realisatie 2019
Personeelskosten				
Bruto salarissen en vakantiegeld	82.000	74.758	79.918	55.838
Pensioen	4.500	3.948	4.208	2.850
Premies werknemersverzekeringen	17.000	15.059	16.266	11.366
Reiskosten	3.000	2.074	4.480	4.061
Werving personeel	1.500	-	500	750
Overige personeelskosten en vergoedingen	2.000	1.129	1.500	1.013
	110.000	96.968	106.872	75.878
Huisvestingskosten				
Huur	12.500	11.266	12.200	11.152
Overige huisvestingskosten	250	-	500	-
	12.750	11.266	12.700	11.152
Kantoor- en algemene kosten				
Computer- en internetkosten	5.000	4.182	2.500	33
Porto- en telefoonkosten	700	501	500	-
Kantoorbehoeften en drukwerk	1.500	1.491	1.500	965
Administratiekosten	5.000	3.196	5.000	2.385
Bankkosten	4.000	2.590	2.000	1.576
Overige kosten	500	-	500	355
	16.700	11.960	12.000	5.313
Afschrijvingen	-	-	-	-
Publiciteit en communicatie				
Donateursmailingen	18.500	16.360	15.000	2.838
Donateursbeheer	8.000	7.419	5.000	289
Telefonische werving	25.000	26.083	30.000	34.566
Werving en mailingen algemeen	6.000	4.400	-	-
	57.500	54.262	50.000	37.693

Toelichting op Staat van baten & lasten (vervolg)

	Begroting 2021	Realisatie 2020	Begroting 2020	Realisatie 2019
Voorlichting				
Advertenties	15.000	2.796	7.500	6.443
Website & overig	5.000	7.735	5.000	9.583
	20.000	10.530	12.500	16.025
Campagnes				
Juridische bijstand	3.000	2.657	3.000	3.308
Juridische procedures div	4.000	2.564	3.000	2.777
Honden	7.500	6.322	11.500	8.885
Katten	12.500	556	5.000	2.329
Koeien/Kalveren	15.000	11.116	15.000	22.417
Paarden	8.000	5.784	10.000	7.629
Overige kosten tbv campagnes	30.000	28.160	20.000	17.486
	80.000	57.158	67.500	64.831
Totaal lasten	296.950	242.144	261.572	210.892
Resultaat	3.050	14.933	13.928	5.753

Algemene lastenverdeling 2020

	Voorlichting		Campagnes		Fondsen- werving		Subsidies overheden		Beheer en administratie		totaal	
Verwervingen en uitbesteed werk	10.530	16%	57.158	84%	-		-		-		67.688	100%
Publiciteit en communicatie	11.791		-		42.471		-		-		54.262	0%
Personeelskosten	16.279	17%	76.230	79%	1.115	1%	-	0,0%	3.344	3%	96.968	100%
Huisvestingskosten	1.891	17%	8.857	79%	130	1%	-	0,0%	389	3%	11.266	100%
Kantoor- en algemene kosten	2.008	17%	9.402	79%	137	1%	-	0,0%	412	3%	11.960	100%
Afschrijvingen	-	17%	-	79%	-	1%	-	0,0%	-	3%	-	100%
		+		+		+		+		=		
Totaal algemene lasten	42.500		151.646		43.852		-		4.145		242.144	

Namens het bestuur van Dier&Recht,

Frederieke Schouten

Amsterdam, 22 juni 2021